

ZASAVSKI Vestnik

LETO VII., ŠTEV. 1 TRBOVLJE, 6. JANUARJA 1954 GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZAJAVJA

Glavni odbor Socialistične zveze delovnih ljudi v Trbovljah — Urejuje in odgovarja uredniški odbor
Odgovorni urednik: Stane Šušter — Tiska Mariborska tiskarna v Mariboru — Naslov uredništva in uprave: „Zasavski vestnik“ Trbovlje 1, uprava radnice — Telefon št. 54 — Račun pri podružnici Narodne banke v Trbovljah 614-T-148 — Letna naročnina 300 din, polletna 150 din, četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Posamezna številka 3 din Rokopisni morajo biti v uredništvo s čim prej petek dopoldne in se ne vrnejo

Ob Novem letu

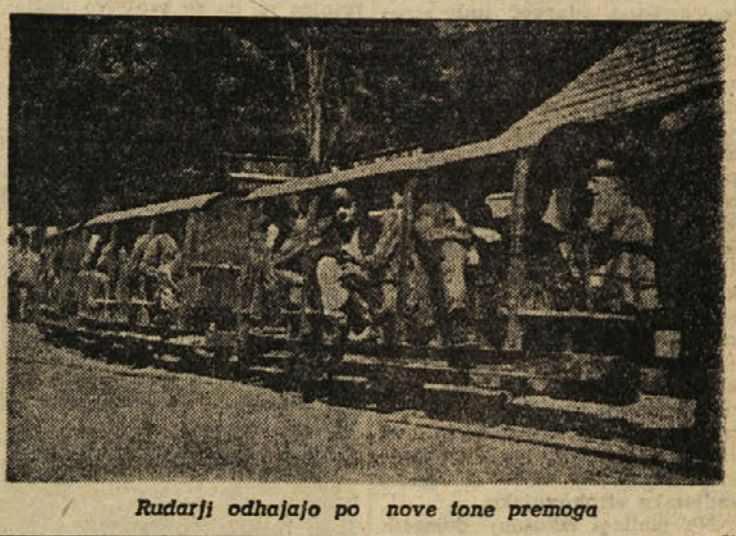
čestitke predsedniku Titu

Predsednik republike Josip Broz Tito je ob Novem letu sprejel našeste čestitke iz domovine in tujine.
V čestitki predsednika republike sveta Sabora LR Hrvatske Zlatana Sremca je med drugim rečeno tole: »Zelim Vam zdravja in moči, da bi naše narode vodili še naprej po zares neutrutih ter novih in tudi težavnih poteh, zato pa po naših slavnihih poteh svobode in neodvisnosti... Naj novo leto 1954 prinese Vam in nam vsem nove bogate sadove miru in napredka.«
Predsednik Izvršnega sveta LR Bosne in Hercegovine Avdo Humo je poslal tole čestitko: »Tovariš Tito, čestitam Vam k Novemu letu z iskreno radostjo, da boste v njem želi uspehe pri vodstvu naše države, in da bi bili srečni in zdravi.«

Miroslav Križič je poslal v imenu Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti tole brzojavko:
»Jugoslovanska akademija Vam izraža ob Novem letu najboljše želje za Vašo srečo in zadovoljstvo ter za nadaljnji napredek naših narodov, ki bodo pod Vašim preizkušenim vodstvom vztrajali na dosežanih pozicijah in delali za svojo blaginjo ter za mir in koristi vsega človeštva.«
Patriarh srbske pravoslavne cerkve, Vikentije, je poslal predsedniku republike tole brzojavko:
»V globokem spoštovanju do Vaše osebnosti Vam iskreno čestitam k Novemu letu z najboljše željo, da bi želi uspehe v Vašem požrtvovalnem delu za blagor naše mile domovine. Iz-

volite sprejeti zagotovila o našem globokem spoštovanju.«
Predsednik republike Josip Broz-Tito je sprejel od predsednika turške republike Djalala Bajara naslednjo brzojavko:
»Zahvaljujem se Vaši ekselenci za prisrčne novoletne čestitke in Vas prosim, sprejmite najskrenejše želje, ki jih gojim tako za Vašo osebno blaginjo, kakor tudi za srečo in napredek Jugoslavije, s katero je Turčija povezana tako s trdnimi, kakor tudi z iskrenimi prijateljskimi vezmi. Zelim, da bi bilo sodelovanje med Jugoslavijo in Turčijo še plodnejše in pomembnejše, v največje dobro naših dveh držav in tistih narodov dobre volje, ki teže po utrditvi miru. Prosim Vas, da ste prepričani, da ta želja pomeni izraz prepričanja, ki ga z Vašo ekselenco dočela delim.«

Predsedniku republike Josipu Brozu Titu je poslal predsednik egiptovske republike Mohamed Nagib naslednjo brzojavko:
»Ob Novem letu želim poslati Vaši ekselenci svoje prisrčne čestitke, kakor tudi svoje najboljše želje za Vas osebno in za Jugoslavijo.«
Ob Novem letu je predsednik republike izmenjal čestitke z belgijskim kraljem Balduinom in etiopskim cesarjem Haile Selasijem.

Rudarji odhajajo po nove tone premoga

Posnemanja vredno

V našem okraju je 32 šol, med katerimi je mnogo šol s starim, obrabljenim in neprimernim pohištvo, ki bi ga bilo treba čimprej zamenjati z novim. Ob vsem tem so pa proračuni naših šol razmeroma zelo nizki, s katerimi zadovoljijo komaj najnujnejše potrebe, zlasti v občinah, ki so gospodarsko šibke. Za nemoteno delo bi pa bilo treba te pomanjkljivosti odpraviti in šole opremiti s prepotrebniimi učili in ostalim inventarjem, ki bo ustrezal svojnemu namenu in higijenskim predpisom. Z razumevanjem nekaterih naših delovnih kolektivov in gospodarskih podjetij že dobivajo posamezne šole takšno pomoč.
Lep primer pomoči taki slabo opremljeni šoli je pomoč trboveljske cementarne šoli v Podkumu, ki ji bo preskrbela ves potreben šolski inventar — pohištvo, tablo in pisalne mize. Razen tega ji bo podarila še cement za zgraditev smetiščne jame.
Drug tak primer imamo na Dolu pri Hrastniku. Tukaj je trgovsko podjetje na Dolu dalo

šoli potrebne klopi in table v vrednosti 180.000 din — KZ pa je poklonila šoli okenske šipe za dvojno zasteklitev in oljno barvo.
Če bi vsa naša večja gospodarska in industrijska podjetja sledila temu obema posnemanju vrednima zgledoma, bi dobile naše šole kaj kmalu lepšo in boljše opravilo.
Učni načrti za osnovne šole predvidevajo nadalje ročno delo za dečke — toda tukaj se porajajo težave, ker šole pač

nimajo potrebnih delavnih nitri orodja kot: žage, pile, rašpilje, skobelnice in ostalega orodja. Šole si tega ne morejo kupiti, ker nimajo denarnih sredstev. Prav bi bilo, če bi naša podjetja in delavnice odstopile šolam obrabljeno orodje, ki zanje ni več uporabno. S takim orodjem bi si naše šole lahko uredile delavnice za ročno delo.
Upamo, da bomo v našem okraju lahko kmalu zabeležili takšno pomoč našim šolam.
-lk-

Sedmo leto „Zasavskega vestnika“

Pogovor z bralci

V minulih dneh, ko smo vsi skupaj in vsak posameznik delali bilanco čez pravkar preteklo leto, kjer smo razmišljali o naših uspehih in neuspehih čez leto, sem se odločil, da napisem nekaj vrstic o našem »Vestniku« ki naj bi bil ogledalo našega življenja in dejavnosti, ki kronistično zapisuje najrazličnejše novosti in zanimivosti iz naše pisane vsakdanjosti, ki beleži naše uspehe in naše napake s področij vse naše družbene stvarnosti ter nam poskuša pomagati pri izvrševanju naših vsakdanjih nalog, kjer nam čestokrat s kritično besedo daje koristna navodila za naše nadaljnje delo.

Ko sem nekatero navduševal, naj si tudi sami vzamejo toliko časa, da napišejo, kar imajo na srcu, kar imajo povedati in kaj jih zanima, mi je nekaj hudomušnež dejal: »Kramp in pero sta dva različna pojma, ki ne sodita skupaj!« Ko se nisem povsem strinjal z njegovim mnenjem, ni hotel nadaljevati. Povzjel je besedo drugi, ki je izpopolnil izpoved prvega: »Pero vzamemo v roke samo takrat, kadar je to neizbežno potrebno; s tem seveda ni rečeno, da ne znamo uporabljati jezika, kadar je to nujno.« Seveda spričo tako tehtnih razlogov nisem našel besed in sem enostavno umolknil.

Naj politični aktivisti si pa zamisljajo izhajanje našega lista drugače. Nekateri pravijo, da je v glasilu vse premalo člankov, ki bi prikazovali politični položaj v našem okraju — da list v premajhni meri zasleduje stanje naših organizacij, Zveze komunistov in ostalih. Ti bi želeli — vsaj tako sem razumel — da bi »Vestnik« imel pretežno politično vsebino, ki bi obravnavala samo tematiko tega delovnega področja. Seveda tudi ti niso bili enakih misli; nekateri so mi dejali, da sedanji način porazdelitve ustreza. Ko sem nekatero od teh pobaral, kaj bi rekli drugi bralci, če bi teden za tednom brati samo take članke in novice, mi je nekdo prikočil na pomoč: dejal je, da celo naša »Borba« ki je izrazito politično glasilo, pri naša dan za dnem na svojih straneh komaj tretjino vseh vestí s področja politike. Tako smo se le sporazumeli, da je sedanji način le dober in da povsem ustreza.

Zato bo prav, če se nekoliko ozremo nazaj v minulo leto in poiščemo iz njega nekaj momentov, ki bodo morda prispevek k rasti in izboljšanju kvalitete našega lokalnega glasila. Morda bom s svojimi pripombami tudi jaz pripomogel k prizadevanju uredništva »Vestnika«, da bi naš list v kar največji meri zadovoljil tudi izbirnejšega bralca. Ne dvomim pa seveda drži, da ni mogoče ugoditi vsakemu posamezniku, kajti različnost mnenj, hotenj, in želja je tolikšna, da v tem pogledu ne moremo pričakovati enotnosti — je pa na drugi strani zopet razveseljivo in novemu času, v katerem živimo in delamo, povsem primerno.

Naj politični aktivisti si pa zamisljajo izhajanje našega lista drugače. Nekateri pravijo, da je v glasilu vse premalo člankov, ki bi prikazovali politični položaj v našem okraju — da list v premajhni meri zasleduje stanje naših organizacij, Zveze komunistov in ostalih. Ti bi želeli — vsaj tako sem razumel — da bi »Vestnik« imel pretežno politično vsebino, ki bi obravnavala samo tematiko tega delovnega področja. Seveda tudi ti niso bili enakih misli; nekateri so mi dejali, da sedanji način porazdelitve ustreza. Ko sem nekatero od teh pobaral, kaj bi rekli drugi bralci, če bi teden za tednom brati samo take članke in novice, mi je nekdo prikočil na pomoč: dejal je, da celo naša »Borba« ki je izrazito politično glasilo, pri naša dan za dnem na svojih straneh komaj tretjino vseh vestí s področja politike. Tako smo se le sporazumeli, da je sedanji način le dober in da povsem ustreza.

Prav zanimivo je mnenje naših kulturnikov. Pri teh se opazi prava pravcava vojna, ki ima svoje »bojišče« na področju mnenj. Toda vsi so si skoro edini v tem, da naš »Vestnik« na svojih straneh premalo opisuje našo kulturno in šolsko problematiko, ki je posebno pereča v sedanji fazi razvoja. Ti pravijo, da bi morali dopisniki mnogo več pisati o nekaterih dobrih in negativnih pojavih, ki se zrcalijo v naši kulturni dejavnosti. Mnenja so, da je edino tisk sposoben preprečiti nekatere pojave in slabosti, ki bi s svojo kritiko napravil popoln red. — Drugi, zmernejši, so mi pa dejali, da vsi ljudje oziroma bralci, ne bi hoteli brati vedno stvari s tega področja. Seveda je med njimi mnogo raznovrstnih mnenj. Presenetilo me je pa to, da je pri nas mnogo ljudi, ki »Vestnika« ne berejo in pravijo, da je »lokalista«. Opazil sem pa, da ga ne berejo iz različnih razlogov, ki pa dejansko niso tehtni.

Poglejmo torej, kaj pravijo o našem »Vestniku« njegovi bralci v Zagorju. V ta namen sem uporabil številne prilikoosti: naše diskusije in debate, pogovore na raznih sestankih vseh naših organizacij in društev, uporabil spet nekatere osebne razgovore z ljudmi, ki zanje vem, da radi posegajo po našem lokalnem glasilu — uporabil nadalje mnenje ljudi vseh mogočih poklicev, različnih starosti in tako vsaj delno uspel dobiti sliko o priljubljenosti našega lista, hkrati pa morda včasih celo »nepošteno« izvalil iz ljudi njihovo mnenje, ki so mi tudi do neke mere pomagali pri pretoji položaja. Naj mi torej vsi tisti, ki bom izdal njihove misli in mnenja, dobrohotno oprostite. Razumejo in pomislijo naj, da hočem na pragu novega leta, ki je pred nami, pomagati našemu uredniku, da naš list izboljša in izpopolni.

Prav zanimivo je mnenje naših kulturnikov. Pri teh se opazi prava pravcava vojna, ki ima svoje »bojišče« na področju mnenj. Toda vsi so si skoro edini v tem, da naš »Vestnik« na svojih straneh premalo opisuje našo kulturno in šolsko problematiko, ki je posebno pereča v sedanji fazi razvoja. Ti pravijo, da bi morali dopisniki mnogo več pisati o nekaterih dobrih in negativnih pojavih, ki se zrcalijo v naši kulturni dejavnosti. Mnenja so, da je edino tisk sposoben preprečiti nekatere pojave in slabosti, ki bi s svojo kritiko napravil popoln red. — Drugi, zmernejši, so mi pa dejali, da vsi ljudje oziroma bralci, ne bi hoteli brati vedno stvari s tega področja. Seveda je med njimi mnogo raznovrstnih mnenj. Presenetilo me je pa to, da je pri nas mnogo ljudi, ki »Vestnika« ne berejo in pravijo, da je »lokalista«. Opazil sem pa, da ga ne berejo iz različnih razlogov, ki pa dejansko niso tehtni.

Če sem popolnoma odkrit, moram reči, da »Vestnik« najrajši bere — naš kmet! Le-ta ga zna ceniti kakor malokdo naših bralcev. Bere ga le takrat, ko ima resnično proste roke, namreč tedaj, ko se branju lista lahko popolnoma posveči — bere pa samo ta list, kajti več si jih ne more privoščiti. Prav tako je razumljivo, da ga zna resnično ceniti. Ne mara nikakih sprememb. Nekli očanec v Renkah mi je de-

jal takole: »Vsega po malem za vse — to je najboljše!« Tako sva se brez nadaljnjih besed verjetno najbolj pomenila.
In naše žene! — Premalo mođe, premalo nasvetov, praktičnih nasvetov za vsak dan. »Beremo vse,« — pravijo — »najrajši pa romane, ki izhajajo v nadaljevanjih. Posebno pa so nam ljube različne ertice iz življenja naših ljudi.« — Nekatero so si tudi želele ženskega kotička kakor go imajo naši najmlajši — naši pionirji. Razumljivo, da se pri njih nisem spuščal v podrobnejšo debato, kajti tedaj bi verjetno ne prišli do pravega zaključka.
»Ne berem, nimam časa!« — tak je bil odgovor nekaterih naših mladincev. Morda je to res, morda ne, vzbuja pa misel, da naši mladi ljudje res ne utegnejo brati, da res ne posvečajo niti knjigam niti časopisom potrebnega časa. Ne zato, ker nimajo časa, marveč — ker ne utegnejo! — Ob tem postane zamisljen...
Verjetno so še najbolj enotnega mnenja naši pionirji. Nekateri poznajo list že dolgo, nekateri od tedaj, ko imajo pionirji v listu svoj poseben prostor, ki ga naravnost obožujejo. Samo nekaj je premalo je tega prostora zanje — takšna je splošna otroška, toda verjetno ne napačna sodba mladih glavic.
Kakšen zaključek lahko napravimo iz vsega, ko je spet eno leto za nami? Rekel bi lahko samo, da je to, kar sem navedel, le mnenje posameznikov, ne pa vseh. Morda izrečena mnenja niso povsem umesna. Ali pa so? Kdo ve! — Vendar — kakor sem že poudaril — niso vsi enakih misli, nekaj pa drži: ko delamo ob koncu leta bilanco o našem listu in razmišljamo o mnenju tega in onega, lahko rečemo, da je naše glasilo le uspevalo, da je poskušalo rasti, da je ob podpori naših bralcev, dopisnikov in ožjih sodelavcev le vzbujalo širše zanimanje naših ljudi za »Vestnik«, o čemer pričajo tudi vedno novi in novi naročniki, akoravno v tem pogledu ne moremo govoriti o kakšni posebni množičnosti. Priznati moramo, da po listu rad posegajo naši delovni ljudje različnih poklicev, različne starosti, da se ob prebiranju »Vestnika« spoznajo s široko problematiko našega okraja. Morda bodo začeli segati po njem še vsji tisti, ki še danes pravijo, da vsj berejo druge časopise, ker jim naš list ne prinese nič novega! Našemu uredniškemu odboru pa ob tej priložnosti želim mnogo uspehov — želim, da bi naše glasilo odprlo vrata sleherni družini v našem okraju in našlo pot do vsakega posameznika v naših revirjih.

Če sem popolnoma odkrit, moram reči, da »Vestnik« najrajši bere — naš kmet! Le-ta ga zna ceniti kakor malokdo naših bralcev. Bere ga le takrat, ko ima resnično proste roke, namreč tedaj, ko se branju lista lahko popolnoma posveči — bere pa samo ta list, kajti več si jih ne more privoščiti. Prav tako je razumljivo, da ga zna resnično ceniti. Ne mara nikakih sprememb. Nekli očanec v Renkah mi je de-

Prilomba uredništva: Prisrčna hvala zagorskemu bralcu našega lista za njegov ljubezniv trud in za pobude, ki nam jih je dal za urejevanje »Vestnika«. Potrudi se bomo po svojih močeh, da naš list izboljšamo in izpopolnimo — najdragocenejše ja pa za nas vsekakor mnenje, ki ga je izrekel o listu očanec iz Renk: »Vsega po malem za vse!«

Več previdnosti na cestah!

Vsak dan opazujemo na serpentinasti cesti od Marka do Hrastnika ali pa obratno najrazličnejša vozila. Med njimi jih je dosti, ki se drže cestnega reda, še več pa je takih, ki pozabljajo, da s svojim prekomernim divjanjem ne ogražajo samo svoje življenje, marveč tudi življenje drugih.
Tako na primer čestokrat pridirka kak avto ali pa motorno kolo na tej cesti s takšno brzino, da ga v primeru potrebe nikakor ni mogoče hitro ustaviti. Nekateri vozijo po serpentinah navzdol brez motorja in brez trobljenja, da prestrašijo na ovinkih celo odrasle pešce, da ne omenimo razigranih gruč otrok na poti v šolo ali iz nje, ali pa ob cesti stanujoče otroke, ki vsak trenutek — kljub skrbnemu nadzorstvu in opominjanju — le zaidejo na cesto. Ko pa tak neprevidni vozač pripelje do Hrastnika, vžge motor in bolj pazljivo vozi dalje.

drži cestnega reda. — Mnogo od navedenih dirka celo ponoči po cesti in to brez luči. Vprašujemo se, kje so člani NM, da nikdar ne opazijo teh hudih prometnih napak. Zeleni bi, da se po vseh naših cestah brez izjeme od časa do časa uvede cestna kontrola in da se vsi taki predrzneži ostro kaznujejo.
M. P.

Napredno delo živinorejcev

Nekaj naprednih živinorejcev je v zadnjem času spoznalo, kako neugodno vpliva na zdravje živine, če večji del časa ali trajno biva v zaprtih prostorih. Imamo pa še nekoliko rejcev, ki držijo žival v zamernjenih in smrdljivih hlevih, ne da bi ji privoščili vsaj v pašni sezoni sonca, svežega zraka in nujnega gibanja, kar je neizbežno potrebno, če hočemo, da se bo žival pravilno razvijala. Sonce, zrak in zadostno gibanje so glavni viri zdravja, za katere živali ne smemo prikrasiti, če hočemo, da dosežemo zaželeni uspeh. Da je hlevska reja največ kriva mnogih obolenj in telesnih hib, je povsem razumljivo. Hoja živali ob globokem dihanju pospešuje krvni obtok — naučije in pridobi si kislika, ki je neogibno potreben za telesno presnavljanje. Skratka: celo telo se giblje, kjer se poživj delovanje vseh telesnih organov. Tedaj se krma živali pravilno izkorišča, kar skupno z ostalimi pogoji, ki so potrebni za živali, pravilno vpliva na njeno življenje in razvoj.
Kmetijska zadruga na Dolu pri Hrastniku je zato uredila pašnike, na katerem se bo za časa pašne sezone lahko pašla vsaj mlada planinska živina, junice in bikci. V pašni sezoni leta 1953 je bilo na teh pašnikih 32 glav mlade planinske živine ter je bil dosežen v 4 mesecih pri njej tale uspeh: pri 20 junicah na pašj je znašal

poprvečni prirastek pri govedu 29,5 kg, skupni prirastek 593 kg, povprečni prirastek zaplečja 13,03 cm, skupni prirastek zaplečja pa 266 cm.
Dve junici sta na teži zgubili skupno 43 kg, na širini zaplečja sta pa pridobili 9 cm. Od ostalih junic nimamo podatkov, ker so jih predhodno odpeljali s paše. Največji prirastek na teži je pridobila nekaj junica sivorjave pasme, namreč 70 kg, na širini zaplečja pa 21 cm. Najmanjši prirastek zaznamuje junica-križanka, in sicer 7 kg ter 6 cm širine na zaplečju.
Priznamo, da uspeh na pašni ni bil v celoti zadovoljiv, vendar pa bomo z odpravo dosežanih pomanjkljivosti dosegli še večji napredek. Skupno s kmetijskim referentom okraja Trbovlje in OZZ se izdeluje tudi pašni načrt. V letu 1954 bomo za te pašnike investirali preko 1 milijon dinarjev, in sicer za čiščenje in gnojenje pašnikov ter obnovo staj.

Vabimo vse živinorejce okraja, da priglajajo mlado plemensko živino za to planinsko pašo v letošnji pašni sezoni. Pašnina je zelo nizka, tako da se vsakomur izplača. V prvi vrsti bodo jemali na pašo junice in bikci z rodovniškim poreklom. Priglasitve sprejema KZ na Dolu, in sicer do konca meseca marca.
I. U.

Smernice sodobnega sadjarstva s posebnim ozirom na značilnosti našega okraja

OD TEDNA DO TEDNA

V zveznih in republiških perspektivnih načrtih za razvoj kmetijstva so predvidene tudi velike denarne vsote javnih sredstev za podpiranje in kreditiranje del za obnovo in dvig sadjarstva.

Sadjarstvu se podeljuje ne samo gnotna, marveč tudi strokovna podpora. Lepo število naših strokovnjakov je v zadnjih letih že odšlo v tujino, v države z naprednim sadjarstvom, da dobe vpogled v sodobno sadjarstvo. Povabljeni pa so bili tudi sadjarski strokovnjaki iz držav z naprednejšim sadjarstvom k nam, kjer le-ti lahko večjemu krogu naših domačih sadjarskih strokovnjakov obrazložijo svoje izkušnje in svoje nazore o smernicah in načelih sodobnega sadjarstva. Tako je bil na primer skoraj eno leto v Jugoslaviji univerzitetni profesor iz Severne Amerike, g. Thies, ki je imel tudi v Sloveniji dva enotedenska tečaja za naše slovenske sadjarske strokovnjake.

Na podlagi izkušenj domačih in tujih sadjarskih strokovnjakov je bil izdelan načrt za obnovo slovenskega sadjarstva. Toda to je šele načrt, ki ga bo mogoče uresničiti le ob sodelovanju vseh slovenskih sadjarjev. Prvi pogoj za to pa je seveda, da so vsi naši sadjarji seznanjeni vsaj z osnovnimi smernicami sodobnega sadjarstva.

Smernice, tudi načela ali osnovna pravila sodobnega sadjarstva, bi lahko razdelili v dve skupini: 1. v tiste, ki so splošno priznane in nesporne — 2. v tiste, glede katerih so razni strokovnjaki in praktični sadjarji različnega mnenja.

Naštemo najprej smernice, ki so nesporno veljavne kot pogoj uspešnega sodobnega sadjarstva:

1. Sadno drevje posameznih plemen in vrst gojimo le v okoliših, kjer so dani vsi pogoji za njihov uspešen razvoj. To je mogoče ugotoviti z različni znanstvenimi raziskavanji zemlje in podnebja — toda zelo zanesljiv vodnik je tudi narava sama: koder dreva sploh ni, ali pa le redki krmežljivi posamezniki — tam tudi sadovnjak ne bo uspeval, bodisi da je to močvirno ali pa podtalna voda previsoka, bodisi da je plast prsti preplitva, bodisi da propade dreveje v sušnih letih zaradi pomanjkanja vlage, bodisi da ga polomi premočen veter ali pa izruje snežni plaz.

Kjer pa vidimo — in četudi bi bilo na vrhu Kuma — rasti velika in košata češnjeva ali hrškova drevesa — smemo biti prepričani, da bi tod uspevalo tudi žlahtno drevje, seveda pravega izvora in prave sorte.

Koder so rastni pogoji za določeno vrsto sadnega drevja zares ugodni, tam lepo uspeva in obilno rodi celo brez gnojenja. Saj je sadno drevje sorodnik gozdnemu, ki v ugodnih pogojih zraste v prave velikane in tudi obilno otreša svoje plodove — ne da bi jim kdo gnojil: spomnimo se samo na žlahtni kostanj!

Vemo pa tudi, da imajo posamezna sadna plemena in vrste zelo različne zahteve glede podnebja, zemlje, vlage itd. In tudi tukaj nam je spet narava dober vodnik: vrbe in jelše rastejo ob potokih, ne pa na skalah, kjer se obdrži le dren in brinje. V puisti, kislji zemlji sicer raste breza, ne pa lipa, ki hoče rodovitna tla. Prav tako je s sadnim drevjem: kjer so ugodni pogoji za gojenje jablan, s tem ni rečeno, da bodo tukaj uspevale tudi

breskve in nasprotno. Neupoštevanje teh posebnih zahtev se lahko hudo maščuje in imamo nekaj takih primerov tudi že pri nas v Sloveniji.

2. Cepljena drevesa sestojijo iz žlahtnega in nežlahtnega dela ali podlage. Premalo upoštevana resnica je, da so svojstva podlage za razvoj drevesa prav tolikšnega pomena kot kakovost in svojstva cepiča: Če bi se sadjar-

ki ima bujno in pokočno rast, to je s tako imenovanimi »deblotvorci«, z žaželno sorto pa so jih precepili šele vrh debla.

Ce vemo, da imata tako podlago, kakor cepič vsak svoje dedne lastnosti, ki jih obdržita vso življenjsko dobo drevesa, in da je že lastnosti teh dveh polovic drevesa težko vskladiti (saj opažamo »spore« med podlago in cepičem n. pr. v obrastih na

iz njih zrastle divjake požlahtnimo.

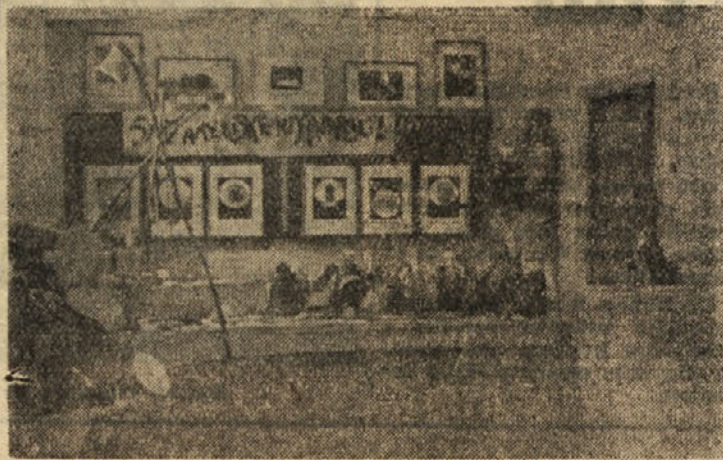
4. Pri napravi sadnih nasadov moramo poskusi za vsako lego in za vsaka tla najustreznejše sorte! Saj vemo, kako različne zahteve imajo posamezne sorte iste sadne vrste glede na tla, vlogo, podnebje in oskrbovanje ter kako različna svojstva glede na hitrost in bujnost rasti, na obliko in obsežnost krone, na življenjsko dobo, na začetek, rednost in obilnost rodovitnosti, na obliko, barvo, čas zorenja, trpežnost in kakovost plodov, na občutljivost proti različnim boleznim itd.

Ce je sadjar pri napravi sadnega nasada že toliko žrtvoval — a če je izbral neprimerno sorto — je ves denar in trud vrgel proč!

In vendar se še najdejo sadjarji, ki naročajo po pet ali deset sadnih drevesc — katere koli sorte! Ali je še kdo kdaj kupoval kravo, da bi dejal: Naj bo kakršna koli — samo da je krava?

Vsak sadjar bi moral prava imena in lastnosti pri nas najvažnejših sort vsake sadne vrste dobro poznati in tudi vedeti, katere izmed njih se v njegovi okolici najboljše obnesejo. Sadni ogledi in razstave, še bolj pa ogledi sadovnjakov v času zorenja sadja so za spoznavanje sort in za sestavo krajevnih sadnih sortimentov največjega pomena, ki se ga pa za nas zavedamo! V tem nas čebelarji in živinorejci daleč prekašajo. Čebelarji imajo n. pr. svoje sestanke največkrat v čebelnjakih posameznih članov, in tudi živinorejci gredo na razstavah in zborovanjih v hlev pa na rastavišče, kjer skupno presojajo posamezne živali ter ugotavljajo njih dobre in slabe lastnosti; sadjarji se pa zbirajo navadno le po dvoranah in učilnicah, namesto da bi šli tudi ven v sadovnjak ter tam razpravljali: o sadjarstvu in sadnem drevju.

(Dalje prihodnjič)

Sredstva za borbo proti sadnim škodljivcem (z razstave sadjarstva na Dohu pri Hrastniku)

ji te resnice res v celoti zavedali, bi pač polagali več pažnje izvoru pešk, iz katerih vzgajajo v drevesnikih podlage.

Vsekakor imajo največ poročila za uspešen razvoj drevesca, katerih podlage so vzgojene v sami okolici, kjer bodo drevesca posajena ali vsaj v najbolj podobnih razmerah. Zato je razumljivo, da drevesca, vzgojena v nižini, slabo uspevajo v gorskih krajih. In jasno je tudi, da sadjar, ki naroči sadna drevesca iz Slavonije, ker so cenejša kot iz naših drevesnic, ni napravil dobička, ker so ta drevesca pač vzrasla v docela drugačnih pogojih in se bodo pri nas toliko težje prilagodila.

Proti tej ugotovitvi, da najboljše uspeva v domačem kraju vzgojeno sadno drevje, nekateri ugovarjajo, češ zaka pa drevesca, cepljena na divjake, izkopa ne v gozdu, navadno slabo uspevajo?

Toda ta pojav v resnici ni nasprotje, temveč potrdilo gornjega pravila: saj pride prav ta divjak pri presaditvi v popolnoma drugačne rastne pogoje — v gozdu je rastele zasenčen od dreva in grmovja — posadimo ga pa na sonce. Njegove korenine so živele prej v trdih, toda zasutih in vlažnih tleh — presadimo ga pa v sicer prerahljano, toda vsaj prvo leto največkrat v izsušeno in nepokrito prst. Ce upoštevamo še, da navadno rastejo v gozdu sadni divjaki počasi, tako da so ob presaditvi stari morda že deset let in še več, ter da jim ob presajenju posekamo vse korenine, ki so — ker niso bili presajeni — globoke, debele, a redke in da jim navadno odžagamo tudi vse veje — moramo reči, da je sploh čudež, če se kakšen presajen gozdni divjak ukorenini!

3. Na stalno mesto presajamo čim mlajša drevesca! Minili so časi, ko smo zahtevali od drevničarja, da nam pošlje drevesca, ki so imela vsaj kot grabljice debela debla in po pet na vse strani pravilno razvrščenih močnih mladik. Zaradi takšnih zahtev so drevničarji »vzgojali« drevesca v drevesnicah tri do štiri leta, jim močno gnojili, da so bujnejše rasla in jih najprej pri tleh cepili s tako sorto,

cepljenem mestu, v odganjanju »roparjev« iz podlage in podobno — koliko težje je v drevesu vskladiti svojstva treh različnih sort na dvakrat cepljenem deblu! In razen tega: čim dalje ostane drevesce v drevesnici, tem bolj ostari, tem hušje ga prizadene presaditev, in tem manj je sposobno, da se prilagodi novim rastnim pogojem na stalnem mestu.

Sodobno načelo je zato: presajamo drevesca na stalno mesto čim mlajša ter vzgajamo krone šele v sadovnjaku! Pri nekaterih sadnih plemenih, zlasti koščičastih, pa sploh pripravljajo saditi koščice kar na stalno mesto, kjer

50 let od ustanovitve Konsumnega društva rudarjev do današnjega trgovskega podjetja „Potrošnik“ v Hrastniku

Minilo je 50 let, odkar so si rudarji v Hrastniku ustanovili lastno potrošniško zadrugo. Zakaj so to storili? Zgodilo se je to pač zaradi tega, ker tista leta — izvzemi rudniško konsumsko skladišče in še štiri privatne trgovine — dobre in ustrezajoče trgovine s primernimi prostori v Hrastniku sploh ni bilo. Sami rudarji so tedaj občutili ob vsakem koraku trpkost svojega življenja pod zapovedjo takratne kapitalistične gospode, saj v tistih letih drugih »ugodnosti« kot sta šliht in primitivno življenje za rudarja ni bilo. Glavna skrb takratnega rudarskega delavca je bila, kako dobiti in kako plačati živila in ostale potrebščine, ki jih je prejemal v rudniškem konsumnem skladišču na kredit. Pozabiti namreč ne smemo, da skoraj ni bilo rudarja, ki je moral preživljati družino, brez dolga. Preostajalo mu ni drugega kot misliti na svoje trdo delo v jami in na — svoj dolg v rudniškem konsumu. Bivša Trboveljska premogokopna družba je imela v tistih letih kar dvoje podjetij, ki je izkoriščala svoje delavstvo: na eni strani je izmogočevala rudarja kot meznega delavca v jami,

na drugi pa ga je pa odiral v svojem konsumnem skladišču pri nakupu življenjskih potrebščin. Prav zaradi tega so se rudarji, ki so imeli »Bratsko skladišče«, kot člani in odborniki zbrali na neki seji, na kateri sta se zlasti rudarja Kossem st. in Debelek st. odločno prizadevala, da se s pomočjo posebnega letnega prispevka 3 odst. ustanovi sklad za izgradnjo lastne delavske zadruge. Ta načrt se je leta 1903 uresničil.

Tako je s 1. januarjem 1904 pričela poslovati nova trgovina, in sicer pod imenom »Bratska skladišnica«, vendar si je vodstvo tedanje premogokopne družbe, zlasti pa hrastniški rudniški direktor Franc Leiler lastni lastniško pravico nad to zadrugo ustanovo rudarjev, akoravno je bil denar, s katerim se je zadruga ustanovila, zbran od rudarjev. Prav zaradi tega je bilo med rudarji stalno negotovanje proti vsiljivemu vodstvu TPD. To stanje je privedlo do tega, da so rudarji začeli zbirati podpise, ki so v svoji protestni vlogi ugovarjali in zahtevali od rudniške direktorije v Hrastniku, da izroči zadrugo v samostojno upravljanje rudarjem. Preden so pa rudarji svojo zahtevo uveljavili, je direktor Leiler razkačen in jezen grozil rudarjem, ki jih je klical v svojo pisarno, naj odstopijo od svoje zahteve. Zgodilo se je pa nasprotno — rudarjem je uspelo sklicati občni zbor članov Bratske skladišnice in 27. novembra 1906 so zadrugo preimenovali v »Konsumno društvo rudarjev Hrastnik-Dol in Ojstro v Hrastniku«, katerega začasna pravila so bila že pripravljena, in sicer na prizadevanje rudarja Franca Rinalda st., ki je vso akcijo vodil iz Trbovelj — sam občni zbor pa je bil sklepčen in pravomočen.

S to akcijo se je začelo v gospodarskem društvu novo poslovanje in novo življenje, saj je njegovo vodstvo prešlo popolnoma v roke delavcev — rudarjev. Le užaljeni Leiler tega ni mogel in hotel razumeti ter je stalno terjal razna plačila na račun nove zgradbe v korist TPD. Prišlo je res tako daleč, da je bila na stavbo izvršena vknjuzba 19.000 avstrijskih kron, kateri znesek je moralo Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku pozneje poravnati.

Ko so začeli rudarji v svojem društvu samostojno poslovati, je bil prvi predsednik delavske zadruge še danes živeči Dominik Majcen, prvi poslovodja pa je bil Koželj, ki pa je v naslednjih treh letih s svojim skrajnim zanikrnim in brezvestnim poslovanjem zadrugo pripeljal na rob propada. Razumljivo je, da je bilo tako stanje neizbežno in je terjalo nujno spremembo, saj je zadruga začela v tako velike dolgovde, da je bila tik pred stečajem. Le najzavednejšim članom-zadružnikom, ki so se z vso silo vrgli na sanacijsko delo, je uspelo, da so našli izhod, kjer se je zlasti prizadeval rudar Ivan Urlep st., ki je žrtvoval mnogo svojega zaslužka zaradi zamujenega dela pri rudniku. Storil je vse, kar je največ mogel, da ni prišlo do najhujše katastrofe — do konkurze. Njegova zvesta sodelavca sta bila še danes živeča stara rudarja Ivan Jazbec in Matija Kolman ter pokojni Pavel Slokan, Anton Kuhar st., Anton Skobe st. in Franc Bastič st.

Kot prvega so pa pripeljali v Hrastnik, da si ogleda položaj zadruge, pokojnega Melhiorja Čobala iz Zagorja, znanega organizatorja delavskih konsumov, in pokojnega Antona Kristana iz Ljubljane. Ob prizadevanju in s pomočjo pokojnega Ferdinanda Roša st., ki je celo prevzel poročstvo za posojilo in druga plačila, so se rudarji odločili, da odstavijo dotodanjega vodjo delav. konsumna Koželja, na njegovo mesto pa pokličejo Karla Malovrha iz Zagorja. To je bilo 1. avgusta 1909. Malovrh je v svojih mladih letih ob pomoči svoje sedaj že pokojne družice Pavle prijel za delo in premagujoč vse težave vodil zadrugo od uspeha do uspeha. Članstvo je pristopalo, zaupanje v zadrugo je rastle iz dneva v dan. Pristopali so v zadrugo steklarji in kemičarji, upniki in dobavitelji so dobivali zaupanje v zadrugo, s kratka — po vsej dolini se je živo prebujala nova zadruga z zavest med delavci in borbenost za svoj delavski dom, ki je vsemu delavstvu postal pravo žarišče in zatočišče, saj so se prav iz tega Doma vodile številne akcije, ki so prinesle delavcem marsikakšno zmago v tedanjem političnem, kulturnem, strokovnem in gospodarskem življenju.

Poleg združne trgovine je delovala v posebni zgradbi zadruga pekarna. Ves zadrugin odbor s tov. Malovrhom na čelu se je vedno znova trudil dvigniti zadrugo gospodarstvo; tako je leta 1910 preuredil svoje prostore v točilnico »čez ulico«, leta 1912 pa v javno gostilno.

Politična dejavnost po svetu je povsem v znamenju Novega leta in — počitniškega zatija. V zadnjih dneh starega leta so Tržačani mnogo razpravljali o tem, kaj utegne prinesiti novo leto glede tržaškega vprašanja, ki je sicer »občitalo«, pojavljajo se pa govornice o umiku anglo-ameriških čet iz Trsta. Do sklicanja peterne konference so izgledali še daleč, ker doslej niti Italija niti Jugoslavija nista privolili v to, da bi se udeležili konference pod pogoji, ki jih postavlja nasprotna stran. V ospredje stopa vprašanje brezposelnih v Trstu. Sindikati so postavili več predlogov za izboljšanje delavskih življenjskih prilik, ker je položaj 20.000 tržaških brezposelnih zelo pereč. Z nevzdržno gospodarsko krizo, ki grozi Trstu, se ukvarjajo vsi časniki, tržaški list »Giornale di Trieste« pa toži nad veliko konkurenčno ofenzivo severnoevropskih pristanišč. Če se bo tekmovanje nadaljevalo z dosedanjim tempom, bodo te luke vzlele Trstu vso nekdanjo veljavo.

25. januarja naj bi se začela po ruskem predlogu berlinska konferenca. Zunanji ministri zahodnih velesil so se zedinili, naj bi konferenca trajala tri tedne. Domenjeno je bilo tudi, da bo mirovna pogodba z Nemčijo sklenjena baje šele po razpisu svobodnih volitev, na osnovi katerih naj bi se sestavila enotna nemška vlada, ki bi sodelovala v pripravah za sklenitev mirovne pogodbe z Nemčijo.

Pella pripravlja v Italiji premoštvo svoje vlade. Desni demokrati Piccione je za sprejel vstop v Peilov kabinet. S tem bo Pellova vlada okrepila svoj položaj proti De Gasperiju, hkrati pa bo dobila bolj izrazito politično kvalifikacijo. Verjetno pa je, da bo rekonstrukcija vlade, ki pomeni korak na desno, še bolj poglabila krizo, ki jo je v vrstah italijanske krščanske demokracije čutili že dalj časa.

V Solunu je bil podpisan protokol grško-bolgarskega sporazuma o demokraciji obmejne črte. S tem je rešeno stanje, ki je vodilo do resnejših incidentov. Sodelovanje obeh delegacij med določevanjem meje je ustvarilo ugodno ozračje za sedanje grško-bolgarske razgovore za vzpostavitve diplomatskih stikov.

je vodilo do resnejših incidentov. Sodelovanje obeh delegacij med določevanjem meje je ustvarilo ugodno ozračje za sedanje grško-bolgarske razgovore za vzpostavitve diplomatskih stikov.

V Franciji bodo 12. januarja volili predsednika parlamenta. V parlamentarnih skupinah se je že začela agitacija za posamezne kandidata. Socialistična stranka kandidira Le Troquera, radikalni socialisti omenjajo Daladierja, degolisti pa utegnejo kandidirati sedanjega podpredsednika parlamenta Palevskega.

Ho Si Minhova ofenziva, ki jo je pričel v zadnjih dneh, ima predvsem namen pripraviti teren za nova pogajanja, ki naj bi privedla do opustitve gospodarskega embarga proti Kitajski. Konec vojne v Indokini bi namreč ustvaril vzdušje, v katerem bi Združeni narodi kaj lahko preklicali gospodarsko zaporo Kitajske, zlasti še, ker bi Anglija in druge prizadete države skušale v tem smislu vplivati na ZDA.

Uravno glasilo sovjetskega ministristva za zunanjo trgovino sporoča, da je Sovjetska zveza v letu 1953 kupila v kapitalističnih državah za 1 milijardo rubljev blaga. Lansko leto je sklenila pogodbe s Finsko, Perzijo, Francijo, Švedsko, Norveško, Dansko, Islandijo in drugimi deželami izven sovjetskega bloka. Vse te pogodbe predvidevajo uvoz opravi in surovin za težko industrijo ter velike množine blaga za široko potrošnjo.

ZAHVALA

Drž. zavarovalnemu zavodu se najtopleje zahvaljujem za točno in hitro izplačilo zavarovalne vsote 55.110 din, ki sem jo prejel po smrtni nesreči mojega sina Antona Merharja. Zato toplo priporočam vsem, da se zavarujejo.

Karel Merhar, Kočevje 67.

Zadnjih 100 ur življenja diktatorja Mussolinija

(Nadaljevanje in konec)

USTRELJENI V HRBET

Duhovniku ni preostalo kaj več, ko da je podelil splošno odvezo, nakar je bilo ujetnikom ukazano, da se naj obrnejo proti jezeru. Bilo je očitno, da bodo ustreljeni v hrbet.

Tudi v Italiji velja tako kot v vseh deželah, kjer izrekajo smrtne obsodbe z ustrelitvijo, ustrelitev v prsi za častno obsodbo. Ustrelitev v hrbet pa jim je tako kot obešanje v sramoto. Takšna smrt je bila določena preostalim Mussolinijevim trabantom.

Ko je Barraco, nekdanji Mussolinijev zaupnik, videl, kakšna smrt ga čaka, se je začel sklicevati na obe medalji, ki ju je dobil v vojni kot najvišje italijansko odlikovanje za hrabrost. Prosil je, da bi smel gledati, kako ga bodo streljali. Polkovnik Valerio mu te želje ni izpolnil.

Nato je četa, v kateri je bilo

nekaj Milancev in več domačih borcev, pritisnila na petelino. Avtomatične pištole so ropotale tako dolgo, dokler ni ugasil v šestnajstih fašistih zadnji znak življenja. Bilo je natančno ob 17. uri in 17 minut.

Trupla so naložili na kamion in jih odpeljali v Azzano. K njim so položili še trupli Mussolinija in Clare Petacci. Se isti večer jih je Valerio odpeljal v Milano. Nacionalnemu osvobodilnemu odboru je sporočil, da je obsodba izvršena in pravici zadoščeno.

Naslednjega dne, 29. aprila, je bila nedelja. Novica, da so bili Mussolini, njegova ljubica Claretta Petacci in ostali vodilni fašisti ustreljeni, ter da so pripeljali njihova trupla v Milano, se je kot blisk razširila po mestu. Prebivalstva se je polastilo veliko razburjenje in množica ljudi, ki je od minute do minute naraščala kot straš-

na reka, je oblegala hišo, ki je služila nekdanjemu diktatorju Italije in njegovim lutkam za mrtvašnico.

Policija, ki je bila še slaba in neurejena, ljudstva ni mogla več krotiti.

Prav toliko ni mogla preprečiti silnega navala na poslopje. Do skrajnosti razburjena množica se je polastila trupel in jih vlekla na Piazza Loreto. Ko je policija videla, da hočejo demonstrantni trupla obesiti, jih je poskušala pregnati s curki vode iz gasilskih brizgalok. Toda velika ljudska jeza je bila silnejša od vseh ovir. Kmalu je viselo v milnem pomladanskem soncu z glavo navzdol truplo človeka, ki je 25 let vodil Italijo, pognal svet v krvavo klanje, Italijo pa v prepad. Polegnjega je visela, privezana za noge, njegova ljubica in šest njegovih nekdanjih paladinov. Vsa trupla je ljudstvo preklelo, zasramovalo in nazadnje opljuvalo. Dva dni kasneje, 30. aprila, ob 16. uri je sledil v smrt svojemu prijatelju in zavezniku, diktatorju Mussoliniju, tudi nemški fuhrer, Adolf Hitler.

(V prihodnji številki pričnemo obnavljati zanimivo reportažo »Zadnji dnevi Hitlerja«.)

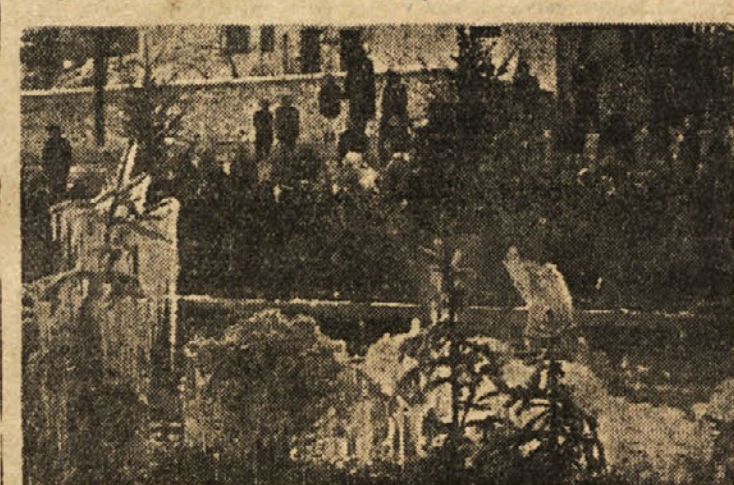
Dedek Mraz bo ostal trboveljski mladini v trajnem spominu

Prihodu dedka Mrza je prisostvovalo preko 8000 ljudi

»Prihaja, že prihaja!« — tako je zasumelo med tisočglavo množico mladine in starejših, ki je preteklo soboto že ob pol 5. uri popoldne čakala na Trgu revolucije na prihodu dedka Mrza, za katerega je bilo najjavljeno, da prispe v Trbovlje ob tej uri s svojim spremstvom.

Vse živo je bilo na Trgu revolucije. Toliko pionirjev in cicibanov se še ni nikoli zbralo v dolini. Pa ni to prav nič čudnega, saj je spremstvo dedka Mrza obljubilo trboveljski mladini vrsto presenečenj. Seveda je bilo največje presenečenje že takoj od začetka, ko dedek Mraz ni hotelo biti od nikoder. Pa so se pionirji in cicibani sprasovali, »če ima dedek Mraz tudi zamudo.« Mamicice in očetje so moralj odgovarjati na tisoč vprašanj. No — pa tako strašno dolgo to čakanje spet ni bilo.

Iznad Ostrega vrha so začele žvigati proti nebu rakete. To je bilo znamenje, da prihaja dedek Mraz. Na čelu njegovega častnega spremstva so bili naši najmlajši trboveljski godbeniki, ki so jo kljub ostremu mrazu kar dobro »urezali«. Avtomobil z dedkom Mrzom je naenkrat obstal. Ni mogel več naprej. »Živel, dedek Mraz!« — je začelo med našimi najmlajšimi. Poleg dedka Mrza so prispeli še njegovi drugi spremljevalci: čarovnica, medvedki in ostali.

Pogled na zaledenelo jezero na pravilničnem vrtu, na telovadišču TVD Partizana

Lepo je bilo — takšnega presenečenja trboveljski malčki še niso doživeli. Prav veselo je bilo pogledati male cicibančke, ki so pozdravljali dedka Mrza — in kar je glavno — prav nič se ga niso bali.

Ob sviranju godbe se je vsa kolona, častno spremstvo dedka Mrza, odpravila na telovadišče TVD »Partizana«, kjer so naši cicibančki videli pravilnični, začarani gozd, vse poln divjih živali, vse v lučkah — med smrekicami pa so stale lične kočice in paviljonički, kjer so se dobile razne dobrote — za vsakega nekaj.

Da — lepo je bilo! Kljub raznim manjšim pomanjkljivostim in režijskim pogrškam sta prihod in bivanje dedka Mrza v Trbovljah dosegla svoj namen, zato zaslužio vsj organizatorji te izvrstne otroške prireditve in vsi, ki so pomagali, vse priznanje. Prav tako moramo izreči zahvalo vsem, ki so finančno pomagali, da je ta mladinski praznik tako lepo uspel.

Dedek Mraz pa ni prišel samo med najmlajše, marveč je

obiskal tudi bolnike okraja Trbovlje: člani OSS so jih obiskali v Novem Celju, na Golniku, v celjski in trboveljski bolnišnici na Silvestrovo. Sindikat je priredil spet lep večer bolnikom v trboveljski bolnišnici.

Tudi ZB NOV okraja Trbovlje je obdarila otroke padlih borcev

Okrajni odbor ZB NOV Trbovlje je ob Novem letu obdaril 45 vojnih sirot, žrtev naših padlih borcev. Pomoč je nudil tudi GO ZB NOV Slovenije. Okrajni odbor je pa še sam obdaril otroke, prav tako so dobili najboljši dijaki, otroci padlih borcev, knjigo »Jeklena pest«.

Tudi v Zagorju so lepo praznovali Novoletno jelko

Praznovanje Novoletne jelke v Zagorju ni doseglo pričakovanih naših mamic in malčkov, ker je v pripravljalnem obdobju prireditve prišlo do sklepa, da je velika dvorana TVD »Partizana« za to otroško slovesnost premajhna, zaradi česar je dedek Mraz obiskal po šolah samo naše učence, s čimer je bila predšolska deca prikrajšana za užitek in veselje — topliška »Svoboda« je pa s svojim lutkovnim odrom in novimi lutkami prikazala otrokom igrice »Težave Peteršilčkove mamicice«. Igrica je uspela in je bilo zanimanje zanjo tolikšno, da jo bo treba ponoviti.

Tudi v Zagorju so lepo praznovali Novoletno jelko

Letos je dedek Mraz obdaroval res najbolj potrebno dečo, med njo mnoge otroke naših padlih partizanov. Namesto denarja so bili tokrat izplačani vrednostni boni, s katerimi bodo matere kupile svojim otrokom najpotrebnejše.

Tudi v Zagorju so lepo praznovali Novoletno jelko

Otroški sejem v mestnem parku ni dosegel svojega namena, to pa zaradi tega, ker se odgovorni ljudje niso potrudili, da bi sejem uredili tako, kot so to želeli naši starši.

Lepo je praznoval Novoletno jelko železniški kolektiv postaje Zagorje. Železnikarji so sami zbrali nekaj denarnih sredstev in z nakupljenimi slaščicami obdarili preko 45 otrok — lutkovno gledališče tega kolektiva je pa prikazalo mladini lutkovno igrice.

Akoravno so v Zagorju dani vsi pogoji, praznovanje letošnje Novoletne jelke po mnenju naših mater ni uspelo tako, kakor bi lahko. Tudi tokrat se je pokazalo, da je to praznovanje v krajih izven Zagorja — n. pr. Lokah in Izlakah — zajelo vse naše malčke, kjer so se prireditelji resnično potrudili, da pripravijo naši deci kar najlepši otroški praznik.

NAPAČNA TOLAŽBA

Hišni zdravnik tolaži vdovo umrlega pacienta: »Pomirite se, moja draga. Vi ste lepi in mladi, gotovo boste srečni v novem zakonu.«

Vdova zardi in povesi oči: »Oh, gospod doktor, smem to sprejeti kot vašo izjavo?«

»Oprostite, moja draga, mi zdravnik predpisujemo drugim zdravila, toda sami jih ne jemljemo radi.«

KAKO TO?

»Očka, ti praviš, da sem se rodil meseca februarja?«

»Da, res je tako.«

»Kako to, saj so takrat škorklje vendar v Afridi?«

Novoletna jelka v šoli Trbovlje II

Novice iz hrastniške doline

Praznik Novoletne jelke so obhajali hrastniški cicibani in pionirji zelo živahno. V Spodnjem Hrastniku je naznanjal nekaj večerov pred prihodom dedka Mrza — velika razsvetljena rdeča peterokraka zvezda na stolpu grada, da se bliža veliki otroški praznik. — V vrtu okrog gradu so pa rasle lične lesene hišice v vseh barvah. V nedeljo, 27. decembra zvečer, ko je obiskal dedek Mraz male Spodnjehrastničane, se je kar gnetlo okrog teh mičnih hišic, ki so služile kot prodajalnice za razne dobrote po znižanih cenah. Pri paviljonu za čaj so se otroci brezplačno segrevali s toplim sladkim čajem. Pionirji in tudi pionirke so pridno streljali v tarčo. Na srednjem balkonu grada se je venomer vrtele okrašena in razsvetljena novoletna jelka. Ves grad je bil razsvetljen z žarometi. Naravna visoka jelka poleg gradu, pokrita z naravnim snegom, je bila vsa v raznobirnih žarčicah. Tako je bilo kar dva večera vse čarobno

okrog gradu in cicibanj ter pionirji so uživali res pravo novoletno veselje. — Vse te pravice so bile v zvezi z velikimi stroški, katere je krilo vodstvo steklarne, ki čuti veliko ljubezen do delavskih otrok. Zlasti njen direktor tov. Klanjšček. — Obenem naj kar tu omenjamo, da večših ni smela stopiti v grad ali v grajski vrt proletarska noga razen graščakove služinčadi, ali delavci, ki so prišli kaj popravljat. Danes v socialistični domovini pa raja delavska mladina na nekoč nedovoljenem kraju, se sanki, smuča in uživa zimsko veselje; poleg trga rožice in se igra na grajski livadi, hodi v park k pevskim vjajam in predavanjem.

V Zgornjem Hrastniku je pripravil dedek Mraz otroški sejem v velikih dvoranah (bodoči rudniški čakalnici) novega upravnega poslopja. Cicibani in pionirji so se veselili ob pisarnih stojnicah, ki so stale v improviziranem smrekovem gozdu z

čajno razsvetlavo, nadalje pri strelščiku, pri ribolovu itd. — Od nedelje do četrta pred Novim letom so bile razne mladinske prireditve v obeh delih Hrastnika, kakor: lutkovno gledališče, mladinske igrice in 10 mladinskih kinopredstav. Končno je pa moral dedek Mraz v izmenah obdariti nad 1000 hrastniških cicibanov in pionirjev. Dedek Mraz se je pa še posebej spomnil s praktičnimi darili občinskih oskrbovancev in vojnih sirot.

Ko je dedek Mraz ob letošnji Novoletni jelki vso hrastniško mladino in potrebne tako bogate obdaril in pripravil našim cicibanom in pionirjem tako veliko veselje, se imamo zahvaliti tistim forumom, ki so iz ljubezni do proletarske mladine in do potrebnih priskočili na pomoč z večjimi prispevki, kakor: Mestni ljudski odbor, vodstvo steklarne, rudnika, in kemične tovarne ter drugi pridobitniki. Stroški za izvedbo Novoletne jelke so znašali več sto tisoč dinarjev.

Iz Litije in okolice

Dedek Mraz in Novoletna jelka

Pionirske prireditve ob Novoletni jelki prehajajo že v tradicijo. Mladina iz vsega okolišja je slavila Novoletno jelko in dedek Mraz je obdaril dečo, za kar so prispevali naši delovni kolektivi in množične organizacije. Novoletne proslave so povezane tudi s kulturnim programom. Prav lep dar so pripravili litijskim in drugim pionirjem dijaki litijske gimnazije. Naštudirali so mladinsko igrice »Triglavska bajka« in so jo uprizorili na odru predilniškega Sindikalnega doma kar trikrat, za litijske pionirje, drugič za starše, tretji nastop pa je bil določen za mladino okoliških osnovnih šol. Prišli so tudi otroci iz najrazličnejših hribovskih krajev, ki so strmeli nad posrečeno uprizoritvijo. Vsi, ki so imeli s pripravo te igre kaj posla, režiserji, igralci in ostali sodelavci, bi morali čuti mladino iz Čebelnika, Mamola in drugih vasi polniške občine, kako so razpravljali domov grede o vtiših, ki so jim jih nudili podjetni in marljivo litijski pionirji in njihovi voditelji. Lanskoletna uprizoritve »Sneguljčice« in letošnja »Triglavska bajka« sta dva bisera, ki so jih pripravili litijski gimnazijci zasavski mladinci za Novoletno jelko.

svojim spremstvom tudi okolške vasi in jih razveselil s svojim obiskom.

Zima — po planu ...

Letošnja zima se je začela prav po koledarju. Na prvi zimski dan je tudi zapadel sneg. Kaže, da bo imela mladina dovolj priložnosti za zimsko športno ureditvovanje, saj so v okolici Litije lepi tereni za smučarske izlete.

Gladke ceste so ponekod že prve dneve, še preden so jih cestni organi posuli, povzročile nekaj prometnih nesreč. Tako je neki tovorni kamion v Gabrovki pri Litiji zdrsel po gladki cesti in zadobil pri sunku v drevo poškodbe. Hujska je bilo v Ribčah pri Litiji. Tam je zdrsel s ceste oseben avto Tovarne usnja iz Smartna pri Litiji. Vozilo je vrglo preko roba, zadel je v obcestno drevo tako močno, da se je avto preokrenil v nasprotno smer. Vozak je vozil v Ljubljano, ko pa so prihiteli domačini na pomoč, je bilo vozilo obrnjeno proti Litiji. Direktor tovarne usnja tov. Zavasnik je zadobil pri nesreči pretres možganov. Ponebrečena so prepeljali najprej v Litijo k zdravniku, nato pa v ljubljansko bolnico.

Ob tej priložnosti moramo pohvaliti osebe litijske cestne uprave, ki stalno in kljub mrazu na najbolj kritičnih mestih posipa ceste.

50 let od ustanovitve Konsumnega društva rudarjev do današnjega Trgovskega podjetja „Potrošnik“ v Hrastniku

(Nadaljevanje z 2. strani)

1923 vsa tri konsumna društva prešla spet na samostojno poslovanje.

Leta 1928 je hrastniška delavska zadruga preuredila svojo pekarno v parno pekarno. Iste leta je odprla še drugo podružnico, in sicer na Logu. Leta 1936 je zadruga prizidala gledališki oder z garderobo. Tako je zadruga napredovala.

Posebno važno vlogo je pa konsumna zadruga pokazala ob izbruhu stavk, bodisi pri rudniku ali pa v steklarni in kemični tovarni, in to ne glede na to, da li je bil stavkujoči njen odjemalec ali član. Zadruga je izražala svojo solidarnost z izavednim proletariatom na ta način, da je brezplačno razdelila med prizadete za tisoče in tisoče dinarjev živil ter tako dosti pripomogla k odporu stavkujočih in k uspehu, ki je bodril delavce za nadaljnjo borbo proti izkoriščajočemu družbenemu redu. Veliko razumevanje in pomoč je nudila zadruga tudi delavskemu tisku, prav tako je pomagala h kulturnemu dvigu hrastniške doline.

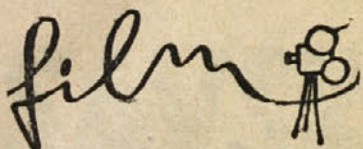
Ob izbruhu druge svetovne vojne leta 1941, ko je vdrl okupator v naše kraje, tudi zadrugi ni bilo prizanešeno, kajti okupator jo je oropal za preko 300.000 din, za preko 500.000 din pa ji je povzročil ostale vojne škode. V konsumno zadrugo je bil postavljen kot komisar kulturnodovec Suberger, pozneje pa Flegar. Zadrugo so tedaj tudi preimenovali z nemškimi imenom.

Ob razsulu raja in izgonu okupatorja leta 1945 pa je zadruga spet prišla do svojih premoženjskih in poslovnih pravic. Že meseca septembra se je preimenovala v Nabavno in prodajno zadrugo, se fuzionirala z zadrugo v kemični tovarni in zadrugo na Dolu ter tako začela intenzivno poslovati na območju Hrastnika. V tem času je Naproza, t.j. leta 1946, obnovila ob bombnega napada zelo poškodovano zadrugno poslopje, namreč od KZ na Dolu, nadalje je zgradila lepo novo skladišče, ki ustreza vsem potrebam. Skladišče ima še veliko garaž.

Sredi leta 1947 se je pojavilo vprašanje in potreba po ustanovitvi industrijskih magazinov. Takrat se je Naproza morala decentralizirati, in sicer

tako daleč, da 8 mesecev ni imela niti v lastni zadrugi hiši svoje trgovine, marveč je bil najemnik do 15. februarja 1948 rudniški magazin, nakar se je ta moral preseliti v svoje prostore, t.j. novo trgovino ob železnici. Tako je Naproza spet nadaljevala svoje delo kot zadruga trgovina v Hrastniku, vendar je sledila še ponovna sprememba. Naproze so se začele odpravljati in namesto nje se je meseca aprila istega leta ustanovila Potrošniška zadruga. Ta je poslovala do 30. marca 1952, na kar se je preimenovala v državno trgovsko podjetje »Potrošnik«, poleg njega pa pod isto ime tudi parna pekarna in gostilna. Vsako teh podjetij ima svoj gospodarski račun pod skupno upravo in s skupnim delavskim svetom.

Od tedaj pa do danes se je »Potrošnik« lotil s sredstvi, ki jih je imela Potrošniška zadruga še iz likvidnih računov, preureditve trgovinskih prostorov, jih ustrezno prenovil, prav tako je predelal gostinske prostore, napravil lepo gostinsko verando, istotako prenovil parno pekarno ter nakupil še razne druge potrebščine, tako da »Potrošnik« predstavlja danes v Hrastniku lepo trgovsko podjetje, posluje povsem aktivno — kjer se celoten kolektiv podjetja prizadeva, da kar najkulturnejše postreže potrošnikom, skrbi za solidne cene ter se trudi, da v največji možni meri trguje socialistično, za čemer so težili številni zadrugi odbori ter številni uslužbenec podjetja v teku dolgih 50 let, saj so vsi zvesto in požrtvovalno opravljali svojo dolžnost, kar vidimo n. pr. tudi iz tega, da je bil vodja zadruge polnih 37 let tov. Karel Malovrh, drugi najstarejši uslužbenec pa je bil s 85 leti službe tov. Jože Kosmos, sedanjí upravnik podjetja, ter številni ostali zadrugi uslužbenici, ki zavzemajo razna mesta v trgovskem omrežju Hrastnika. Največje priznanje za lepo rast tega zadrugnega podjetja gre vsemu delavstvu — rudarjem, steklarjem in kemičnim delavcem, ki so s svojo zadrugno zavestjo, borbentnostjo in vztrajnostjo premagovali razne pojavljajoče se težave ter tako pripomogli, da je današnji »Potrošnik« kot državno trgovsko podjetje ponos socialističnega dela in napredka v Hrastniku.

GLASBENI AMERIŠKI BARVNI FILM „AMERIKANEC V PARIZU“

Demobilizirani ameriški vojak Jerry Mulligan je po koncu vojne 1945 ostal v Parizu. Svojo kariero je menil nadaljevati kot umetnik-slikar. Živel je v sobici nad kavarno Huguette in je delil stanovanje s pianistom Adamom Cookom. Oba sta tolkla revščino. Nihte ni kupil Jerryjevih slik in od nikoder ni bilo založnika za Adamove skladbe. Njuno življenje je pa nenadoma spremenil mlad francoski pevec Henri Baurel. Omenil je, da se bo poročil z lepo Lise, ki ga je štivila in med vojno skrivala pred okupatorji. Jerry je medtem srečal bogato Američanko Milo Roberts. Mislil je, da se res zanima samo za njegovo umetnost, ji je večkrat delal družbo v nočnih lokalih in kavarnah, po slikarskih razstavah in pri ogledu zanimivosti Pariza. Nekeč je srečal prijetno, preprosto deklico — Lise. Ni bilo čudno, da sta se zaljubila, le to je bilo nerodno, da je Lise Baurelova zaročenka. Sprva je to skrivala Jerryju in mu je povedala resnico šele, ko jo je zaprosil za roko. Lise ni vedela, da jo hoče Henri vzeti samo iz hvalečnosti, zato je s težkim srcem odbila Jerryja. Na študentski veselici se je za zmerom poslovala od človeka, ki ga je zares ljubil. Adam je namignil Henryju, za kaj gre. Vesel, da ni treba onesrečiti Lise, se je Henry umaknil ter pomagal, da sta se našla človeka, ki spadata skupaj. — Glasba najmarkantnejšega ameriškega komponista, čudovite točke modernega balata, ki ga je nastudiral Gene Kelly za mlado francosko plevalko Leslie Caron, nedavna nagrada za najboljši glasbeni revialni film samo priložajo to vedro umetniško delo, ki so ga mogli videti doslej samo redki obiskovalci Jugoslovanske kinoteke.

Angleški film „Trenutek obupa“

Holandec Simon je moral s tisočermi drugimi na prisilno delo v Nemčijo. Med bivanjem v taborišču se je srečal z različnimi tipi. Ko ga je 1945. leta zajela osvoboditev, se je po nesreči zapletel v kriminalne posle nevarne družine, ki je kradla zavaznikom penicilin in ga prodajala za visoke vsote na črni borzi. Vodja črnoborzijskega je bil hitlerjanski deserter Paul Rahwisch, njegovi glavni sodelavci pa Čeh Anton Marek, Poljak Valentin Slada in Erwin Dohlen. Pri neki akciji so ubili angleškega stražarja. Simon je prevzel umor nase, misleč da se bo tako oddolžil tovarišem, ki so v smrtni bolezni vse žrtvovali zanj. Anno, ki jo je ljubil, je tako izgubil in življenje ni imelo zanj več vrednosti. Simon je bil obsojen na do smrtne ječe, ki jo je prestajal pod imenom Rodasky. Toda Anna je bila živa in je s pomočjo angleškega častnika Roberta našla Simona. Razodela mu je, da je bil žrtev navadnih zločincev in po krivem obsojen. Iz ječe bi ga mogel rešiti

samo nov proces, na katerem bi Simon s pričami dokazal, da on ni ubil angleškega vojaka. Simon je pobegnil iz zapora, da bi dokazal svojo nedolžnost in spravil pred sodišče kriminalca Paula, ki se je skrival pod lažnim imenom Fliege. Anna je Simonu pri tem zvesto pomagala. Sled jo je peljala iz Münchena v Hamburg in v Berlin, kjer so razni zločinci zmerom našli zavetje v sovjetskem sektorju. Simon ni mogel nikakor najti priče. Bohlerna so nesli že na pokopališče, ko je prišel v Hamburg. Valentina, ki se je pisal zdaj Winter, so našli mrtvega pod vlakom. Ostala sta še Paul in Anton. Anna je našla zvezo do Paula, toda ta se je že odločil. Oba nevarna vsiljivca mora spraviti s sveta. Anno je zvalil Paul v svojo vilo, da bi jo ubil in zbežal potem k Rusom. Račune mu je prekrizal Simon, ki je prav zadnji hip odkril zločinsko namero in tekel po pomoč na policijo. Antona so podrlje policijske krogle, še prej je pa izjavil, da je Simon nedolžen in da je le iz nevednosti in obupa prevzel nase Paulov umor angleškega vojaka. Simon je bil zdaj svoboden, za kar se je imel zahvaliti zvesti Anni, ki ga ni zapustila tudi v težkih trenutkih.

Kino »Svoboda-Center« v Trbovljah (Delavski dom) bo predvajal prihodnje dni francosko filmsko komedijo **»VOLPONE«** Razpored predstav bo razviden z lepakov.

Kino »Svoboda« Trbovlje II bo pa predvajal v bližnjih dneh ameriški glasbeni film v barvah **»VELIKI CARUSO«** Razpored predstav bo razviden z lepakov.

KINO »SVOBODA« ZASAVJE predvaja od 6. do 7. jan. **»DOLGO JE POMNIL«** Ameriški kriminalni film Od 9. do 11. januarja **»PET PRSTOV«** Angleški vohunski film. Spored je razviden z lepakov.

SOLSKA NALOGA »Mihec, vpraša oca, ali učitelj ni opazil, da sem ti jaz pomagal pri domači nalogi?«
»Ne vem.«
»Pa vendar, kaj je rekel?«
»To, da sem z dneva v dan bolj neumen.«

DOMAČA NALOGA »Sploh ne razumem, kako more en sam učenec napraviti toliko napak v nalogi!«
»Prosim, gospod učitelj, bila sva pri tem dva: jaz in očka.«

TO NI NIKAKA UMETNOST »Človek božji, to ste že spet pijani? Sem zmeraj trezen in čez moje ustinice se ni šla nikoli niti kapljica alkohola!«
»In s tem se bahate? To vendar ni umetnost ostati trezen, če nič ne pijete!«

KOTIČEK ZA PIONIRJE

Prvi polet preko Atlantika

Približno 34 let bo, odkar se je izvršil prvi polet preko Atlantskega oceana. O tem svojem zgodovinskem poletu leta 1919 iz Amerike na Irsko je podal leta 1936 na mednarodnem kongresu preokoceanskih letalcev Sir Arthur Witten Brown poročilo, ki je zgodovinski dokument prve vrste:
»Ob koncu prve svetovne vojne je obnovil dnevnik »Daily Mail«, ki ga je urejeval sedaj že pokojni Lord Northcliffe, svojo že pred vojno razpisano

Dedek Mraz se je poslovlil za eno leto

nagrado za prvi polet brez pristanka preko Atlantika. Med drugimi tovarnami za letala je prigraslila tvrdka »Vickers« letalo, katerega tip so preizkusili v poslednjih vojnih mesecih in ga opremili za metanje bomb na veliko razdaljo.

Letalo je bilo tipa »Vimy«, a nekoliko spremenjeno, kajti pridali so mu rezervne tanke za bencin in olje. Imelo je sledeče mere: razpetina 20,43 m, širina kril 3,20 m, hitrost 90 milj, teža s tovorom 6115,5 kg, motorja: 2 »Rolls Royce Eagle VIII«.

Poskus z natovorjenim letalom je pokazal, da se pravilno in varno dviga. Po poskusnih poletih so letalo naložili na parnik in ga poslali v pristanišče St. Johns na Terranovi s pilotom, navigatorjem in celo vrsto izkušenih monterjev. Tja so dospeli 18. maja 1919. Tu so letalo montirali in odleteli z njim na pripravljeno letališče v notranjosti otoka, kjer so vse pripravili za dolgi polet v Evropo in napolnili tanke z bencinom.

Ko se je 14. junija začelo daniti, je bilo vse pripravljeno, toda vreme ni bilo ugodno ob tej uri. Pozneje se je nekoliko izboljšalo in ob 4. uri 12 minut (po Greenwichu) smo odleteli, medtem ko je vihar divje pihal iz jugozahoda in je oblačje viselo zelo nizko. Veter je imel hitrost 35 milj na uro in ves dan smo lahko opazovali valovje in ledene gore. Do ponoči je bilo oblačno in nismo se mogli orientirati po zvezdah. Pozneje smo videli Vego in polarno zvezdo in smo tako vedeli, v katero smer naj letimo naprej. Pozneje smo leteli skozi sneg in dež. Ročaji so se dali le težko premikati, kajti na krmljih se je nabiral led. Prikazal se je mesec toda naenkrat smo bili spet v oblakih in smo padli v vijugastem poletu tako globoko, da smo se tik nad vodo komaj ujeli. Sedaj smo se

pa začeli energično dvigati in ob 7. uri 3 minute je bil »Vimy« že 3600 m visoko. Po soncu smo mogli določiti, kje se nahajamo in dognali smo, da smo nekoliko severneje, kakor smo se bili namenili. Ob 8. uri 25 minut zjutraj smo opazili pod seboj irsko obrežje in spoznali radijsko postajo Clifden. Pristali smo na močvirnem ozemlju, pri čemer se je položilo kolesje. Vsega skupaj smo leteli 16 ur in 28 minut, od tega 15 ur in 57 minut nad Atlantskim oceanom. Preleteli smo 1890 milj.

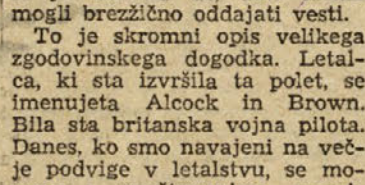
Edine mehanične neprilike, ki smo jih imeli, so bile te-le: a) odvodna cev na levi strani desnega motorja se je odkrusila, b) radijskemu generatorju se je ziomila os, zato nismo mogli brezčično oddajati vesti.

To je skromni opis velikega zgodovinskega dogodka. Letalca, ki sta izvršila ta polet, se imenujeta Alcock in Brown. Bila sta britanska vojna pilota. Danes, ko smo navajeni na večje podvige v letalstvu, se moramo s spoštovanjem spominjati teh dveh pionirjev prekomorskih poletov.

NAGRADNA KRIŽANKA za pionirje

Od Ide Filipič, učenke 2. a razreda trboveljske gimnazije smo prejeli za naše pionirje spodnjo križanko. Upamo, da jo bodo naši učenci in učenke rešili. Izžrebani bo dobil od našega uredništva lepo mladinsko knjigo v spomin.

Rešitve nam prinesite ali pa pošljite do sobote, 9. januarja opoldne.

Vodoravno: 1. vreča vode; 5. del števila; 7. vložek za čevlje; 8. ud; 9. kazalni zaimek.
Navpično: 1. pralni pripomoček; 2. hrup; 3. zobrazba; 4. del noge; 5. učenje; 6. časovni, primerjalni, tudi pogojni veznik.
Črke: AA, E, I, KKKK, L, M, OOOO, PP, RR, TT, U.

Ali je to solidna postrežba?

V članek pod zgornjim naslovom, priobčen v št. 50 »Zasavskega vestnika« dne 16. decembra 1953, se je vrnila pometa. Bivša gostilna Tratinik v Trbovljah ni mestno gostinjsko podjetje, temveč je združeno gostišče, kar danes popravljamo. Uredništvo.

BOLJE NAROBE

Dvorni norec francoskega kralja Franca I. je nekoč potožil svojemu gospodarju, kako mu je neki prevzetan dvorjan zagrozil, da ga bo ubil.
»Če to stori, pet minut po tvoji smrti ne bo več živel,« je odvrnil kralj.
»Sire,« je dejal dvorski norec, »meni bi bilo ljubše, če bi se to zgodilo pet minut prej.«

Rešitev nagradnega magičnega kvadrata in skrivalnice za pionirje

Spet so nam naši pionirji in pionirke poslali ali pa sami prinesli v uredništvo cel kup pravih rešitev zadnjega magičnega kvadrata in skrivalnice. Večina naših učencev je skrivalnico pravilno rešila, posamezni pa le niso mogli najti v njej lovca. Tisti, ki lovca niso našli (nekateri so mislili, da je skrit v palmi), naj skrivalnico postavijo na glavo. Če bodo to napravili, bodo v grmovju med bodečimi kaktusi našli glavo lovca, pokrito s kapo. Lovca gleda »narobe« v oba mladiča, ki se smejeja v trebušni vrečici kenguruja.

Strogi žreb je prisodil za rešitev skrivalnice 1. knjižno darilo Štefica Klopčič, učenki 2. razreda nižje gimnazije v Zagorju, 2. nagrado pa Verici Kolarič, učenki 4. b razreda osn. šole v Zg. Trbovljah.

Rešitev magičnega kvadrata se pa glasi: 1. stol (Stol); 2. Tito; 3. otok; 4. loka (Loka); po odločitvi žreba dobi nagrado za rešitev magičnega kvadrata Emil Rojc, učenec 3. razreda nižje gimnazije v Radečah.

Mnogi pionirji in pionirke so nam poslali z rešitvijo obeh ugank tudi pristrčna voščila za Novo leto. Ker ne moremo vsakemu pisati posebej, se zahvalujemo vsem na tem mestu. Posebno nas je razveselila Marjanca Plevnik, učenka 4. c razreda osn. šole na Vodah v Trbovljah, ki je sama narisala za barvicami lepo novoletno razglednico. Hvala zanj, Marjancal!

Nada Makova, učenka 4. razreda trboveljske gimnazije, nam je pisala, da je nagrade v znesku 400 din zelo zelo vesela. V soboto je prišla s svojo mamičo v uredništvo po darilo. Ob tej priložnosti ji je naš korektor objubil, da ji bo iz svoje zasebne knjižnice podaril lepo slovensko knjigo, ki jo ima doma v dvojniki, to pa zaradi tega ker so pisarni izdelki te učenke vzorno lepi in čisti. Kako vesel bi bili naši učitelji, če bi vsi učenci in učenke dali iz rok tako lepo in čisto napisane pismene izdelke kot ta mlada dijakinja. Posnemajte jo!

Tudi šestletna Metka Zahradnik iz Radeč se je oglašila. V svojem pismu, ki ga je

rešila, nam prinesla ali pa pošljite do sobote, 9. januarja opoldne.

ODLOK

Na podlagi 13. in 88. čl. Zakona o volitvah in odločitvi odbornikov ljudskih odborov (Ur. list LRS št. 19-51) je Ljudski odbor mestne občine v Trbovljah sprejel na svoji XIV. seji dne 18. decembra 1953

ODLOK

Razpisujejo se nadomestne volitve v volilni enoti št. 16, ki obsega 7. teren, vključno Delavski dom Terezija, ker je prenehal mandat tov. Petru Adrešiču, odborniku Ljudskega odbora mestne občine v Trbovljah, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti.

Volitve bodo v nedeljo, dne 7. februarja 1954.

Na podlagi 13. in 88. čl. Zakona o volitvah in odločitvi odbornikov ljudskih odborov (Ur. list LRS št. 19-51) je Ljudski odbor mestne občine v Trbovljah sprejel na svoji XIV. seji dne 18. decembra 1953

ODLOK

Razpisujejo se nadomestne volitve v volilni enoti št. 16, ki obsega 7. teren, vključno Delavski dom Terezija, ker je prenehal mandat tov. Petru Adrešiču, odborniku Ljudskega odbora mestne občine v Trbovljah, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti.

Volitve bodo v nedeljo, dne 7. februarja 1954.

Na podlagi 13. in 88. čl. Zakona o volitvah in odločitvi odbornikov ljudskih odborov (Ur. list LRS št. 19-51) je Ljudski odbor mestne občine v Trbovljah sprejel na svoji XIV. seji dne 18. decembra 1953

ODLOK

Razpisujejo se nadomestne volitve v volilni enoti št. 16, ki obsega 7. teren, vključno Delavski dom Terezija, ker je prenehal mandat tov. Petru Adrešiču, odborniku Ljudskega odbora mestne občine v Trbovljah, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti.

Volitve bodo v nedeljo, dne 7. februarja 1954.

Na podlagi 13. in 88. čl. Zakona o volitvah in odločitvi odbornikov ljudskih odborov (Ur. list LRS št. 19-51) je Ljudski odbor mestne občine v Trbovljah sprejel na svoji XIV. seji dne 18. decembra 1953

ODLOK

„Seveda bom molčal...“

Vrgel sem cigareto v pepelnik, ki je stal na mizi. Snowden je — kakor da bi bil to signal — storil isto. Anthony je tisti trenutek prihajal po stopnicah k nama. Njegov obraz je bil mračen. Po videzu ni imel ugodnih poročil za naju. Toda kaj naj bi bilo v tistih petnajstih minutah ugodno sporočilo? »Zmotil si se,« mi je dejal Anthony. Potem pa je pogledal Snowdena. »Gospod Eddington ni sinoči pil alkohola. Če ga pa je, potem ne toliko, da bi se upljani!« Snowden si je popravljal svoj usnjeni pas, kakor da bi mu bil pretesen. »Je to resnica, kar pravite?« je vprašal. Anthony mu je prikdimal. »Absolutna resnica,« je potrdil. »Vzel sem vzorec krvi in ga preizkusil, kakor sem to delal kot asistent v bolnišnici sto in stoikrat pri opitih šoferjih. Popolnoma zanesljivo je, da Jay Eddington sinoči ni bil pijan. To lahko navedete v vašem poročilu na preiskovalnega sodnika.«

Na terasi smo začeli korake. Mnogo korakov. Tudi nekaj glasov. »Ljuba mama...« sem slišal prositi Dulcie. Začelo se je daniti. Steklana vrata na teraso so bila odprta. Prvi drozg se je zbudil in poskušal zapeti svojo jutranjo pesem. Z Anthonyjem sva sedela pred kaminom in kadila. Mnogo pip in še več cigaret. Pepelniki so bili prepolni. Ze več ur sva bila sama. Anthony je iztegnil noge na dolgo predse. Pa ni bil utrujen. Ravnoakar je omenil, da se ne izplača iti to noč spat. All pa če se hočem morda jaz vleči. Odkimal sem mu. »Si opazil, da se pes ni vrnil?« »Najbrž je tekel domov,« sem mu odgovoril. »Saj ne sodi semkaj.« Nato sva precej časa molčala, preden je Anthony dejal: »Občudoval sem zadržanje Edith Eddington. Ko je stala pred mrtvim možem, se je zdela kot okamenela. Vendar je stala tamkaj v antični veličini. Ko sta Dulcie in Ana jokali, je bila Edith kot kip; strmela je v mrtvega moža, ne da bi potolačila eno samo solzo. Samo

ustnice so ji trepetale.« »Da, vi Angleži se neznansko obvladate. Tudi Dulcie in gospa Dickson nista dosti jokali. Človek bi dejal, da sta brezčutni. Vendar pa vse skupaj — mislim — ni nič drugega kot sramežljivost, da bi kdo ne videl vaše čustvenosti. Edith Eddington je jokala v sebi.« »Solze — tudi najbolj vroče — takoj nič ne pomagajo.« »Samo tistemu, ki jih pretaka.« Pogledal me je, vendar je oči takoj spet povesil na svoje prste, ki so polnili že deseto pipo. »Pozneje bo prišla tudi Mamm semkaj,« je dejal, »da ga vidi. In nato ga bodo spravili domov. Snowden temu ne bo ugovarjal.« Vžgalica je zagorela. Ko je pipa dobro tiela, je rekel: »Zakaj je Snowden vzel obe piški s seboj?« »Mislim, da predobri določajo, da je treba ugotoviti orožje, s katerim se je dejanja zgodilo.« »Dejanje...« je ponovil, »kako čudno se to sliši.« »S katerim se je zgodila nesreča,« sem popravil svoj stavek. »Smem vprašati, kaj je hotel Dickson od tebe, ko te je poklical stran?« sem poizvedoval. »Morda boš rekel, da je pomankanje rahločnosti, kar ga je napotilo, da v taki uri govori o poslovnih stvareh. Morda ne je bilo tako da je hotel Edith potolažiti vendar ni vedel, kaj naj stori. Zato se je

obrnil name. Dejal mi je, da svoj denar, ki mi ga je Eddington zadrževal, lahko dobim prihodnje dni. Skrbel bo za to.« »Ti potrebuješ denar?« »Pravil sem ti že o tem. Obljubil sem denar inštitutu. Kupil sem radium za moje poizkuse.« »Zakaj si mi prvotno pripovedoval, da ti je hiša na otoku pogorela?« »Če bi bil dejal, da sem jo prodal, bi ti mislil, da sem v denarnih zadevah in bi najbrž predčasno odpotoval.« »Ti je denar potreben?« »Seveda. Toda potrebujem le svojega,« Pritegnil je svoje dolge noge k sebi, vstal in stopil k oknu. Bobnal je s prsti po sipi, potem pa se je sunkovito obrnil k meni in rekel: »Tvoj strel. Gaston, je padel za sekundo pozneje kot moj. Kaj si torej videl, ko si streljal?« Srečala sva se s pogledi. Nisva jih umaknila. »Kar bova govorila sedaj, ostane med nama, Anthony. Slišal sem za grmom šum. Za njim sem videl, da se nekaj boči. Sedaj vem, da nisem prvi streljal jaz. Toda tvoj strel je imel nekaj sugestivnega. Dvignil sem puško in streljal za teboj. Slepo sem meril na tisto temno gmoto, ki se je tamkaj premikala, ne da bi meril natančno. Povsem zanesljivo pa tega ne bo mogoče ugotoviti nikoli.« Prikdimal mi je, ni pa umaknil pogleda.

»Misliš, da sem bil tisti trenutek o stvari bolj na jasnem kot ti?« »Če bi ne bila oba mnenja, da streljava na merjasca, sploh ne bi sprožila pušk.« »Tako je,« je dejal Anthony. »Natančno tako je.« Umaknil se je od okna in začel korakati po sobi. Dejal sem: »Naju ne zadene nobena krivda. Lahko bi bila tudi kakšna druga žival, ne samo merjasce. Kakšna zgubljenca ovca morda, kakor je prej pravil Eddington. Na človeka nisva mogla računati.« »Toda kako je prišel Eddington tjakaj? Zakaj se ni oglašil, da bi ga prepoznala. Edith in Dulcie sta šli ob desetih spat. Dickson in Ana nekoliko pozneje. Eddington je nato še dolgo sedel z Mamm v veliki dvorani spodaj. Potem je odšel v prvo nadstropje, Mamm pa je ostala še spodaj. Ona hodi redno pozno k počitku. Stari ljudje potrebujejo malo spanja. Mamm je omenila, da je profi pomoči slišala škripati večna vrata, vendar je mislila, da je kdo spustil psa na prosto. Ni več pazila na to. Vsekakor bi po tem lahko sklepali, da je Eddington odšel iz hiše. Toda čemu? Da bi se nekaj kilometrov od svoje hiše skrila za grmovjem?« »To si prav tako težko razlagam kot ti,« sem dejal za misljen. »Toda doživel sem sodnijske obravnave, v katere

je kaj hitro posvetila luč, ko se je pojavila kakšna ljubezenska zgodba.« »Anthony se je spet usedel. Zavzdihnil je, kakor da ga je najino kratko potovanje utrudilo. Ko je svoje prste spet zložil v piramido, mi je dejal s pipo v ustih: »Za ljubezensko zgodbo sta potrebna dva.« Potem pa se je zdrnil, kakor da se je ustrašil svojih besed, in končal. »Sicer je pa to vendar neumnost; kako prideš na tako misel? Eddington je človek najjnih let. O polnoči pač ne letiš iz hiše, da bi doživel ljubezensko zgodbo.« »Misliš?« »Prosim te, ostani vendar resen.« »Nikoli nisem bil tako resen kot ravno ta trenutek Anthony.« Prsti so se mu povesili. Vzel je pipo iz ust. »Kakor je vse, kar se je zgodilo, strašno, obravnava torej tudi take stvari! Vzemiva kot resnico: Eddington je odšel iz hiše opolnoči. Ti praviš, da bi doživel ljubezensko zgodbo?« »Tega nisem trdil. Bila je samo morebitna možnost, ne kakšna obrobna opazka k dogodku.« »Dobro. Recimo, da se je hotel sniti s kakšno žensko. S kakšno? S svojo ženo? Ne, Dulcie? Misel je preabsurdna, da bi se z njo shajal zunaj na travniku!« (Dalje prihodnjt)

Panamski prekop

Panamski prekop leži v državi Panama in je danes v lasti in upravljanju ZDA. Ko si je v letih od 1882 do 1889 slaven, a ne bogat mož De Lesseps prizadeval, da bi ponovljeno svoje sijajno delo, ki ga je sklenil v Sueskem prekopu, v Panami, je sicer hrabro, a vendar klavarno propadel. Lahko bi bil triumfalni z zmago nad korupcijami in nad političnimi spekulanti tedanjega kapitalističnega sveta, ki so si prizadevali, da bi mu onemogočili delo, toda mož ni uspel. Ni so ga uničili zavistni ljudje, pač pa — majhni rumeni mosquito, prenašalec tropske mrzlice. Ta komar je uničil na tisoče delavcev prve delniške družbe, ki je hotela zgraditi Panamski prekop. Tudi druga delniška družba se je borila proti temu sovražniku brez uspeha. Šele pozneje, ko je v letih 1894 do 1902 vlada ZDA prevzela vse pravice in premoženje francoske delniške družbe in okupirala Panamo, so začeli s premišljenim in sistematičnim delom pri tem prekopu.

Amerikanci so se zavedali, da je uresničenje tega projekta nujno potrebno, saj so z njim dosegli velik strateški in trgovski uspeh. Polkovnik Gorgas si je nakopal delo, ki je v začetku izgledalo brezupno. Toda vedel je, kako naj se loti dela. Zadal si je nalogo, da bo uničil »kužno luknjo tropskega sveta« kakor so takrat rekli področju okrog današnjega Panamskega prekopa. Preden je začel z gradbenimi deli, je skoraj popolnoma iztrebil nevarne komarje. Še danes je v Panami tako popolna kontrola nad moskiti, da jih skoraj ni mogoče najti.

Prva ladja je preplula Panamski prekop meseca maja 1914. leta, toda naslednjih šest let so promet v prekopu ustavili zaradi velikih zemeljskih udorov v prekopu, tako da so prekop uradno odprli šele leta 1920. Panamski prekop je dolg 65 km od obele Atlantskega do Tihega oceana, razdalja med primernima globinama na obeh straneh morske obale pa znaša okrog 80 km. Več kot polovica poti čez prekop gre

preko umetnega Gatunkega jezera, ki so ga ustvarili z zajetivjo reke Charge. Gladina jezera leži 36 metrov nad morsk gladino. S pomočjo treh zapornic dvigajo ladje po kanalu do Gatunkega jezera. Te ladje vlečejo z velikanskimi žerjavji iz prekopa v prekop. Ti prekopi so ločeni med seboj z zapornicami, ki so potrebne, ker cel prekop ne leži vodoravno, ampak je stopničast in se postopoma dviga do Gatunkega jezera in do morske gladine.

Predeli okrog Panamskega prekopa slovijo po tem, da je tu — kakor pravijo — »večno poletje«, spet drugi pa rečejo, da bi bilo pravilneje ime za ta del zemlje — »večna parna kopel«. Okolica kanala je lepo urejena in zdrava. Zaradi vlažnega podnebja je tu rastlinstvo vedno zeleno in bujno, kljub tropski vročini. Kjer je le mogoče, širijo na obeh bregovih prekopa parke, drevored palm, travnike in jase. Morda bi šli drugo leto tjakaj na letovanje?

Prodaj moderen otroški voziček. Naslov v upravi lista.

OGLAS

Na Novega leta dan se je našla moška suknja na poti s Kleka. Dobi se pri Slavji Rupnik, Trbovlje, Dobrna 23.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše predrage mame se zahvaljujemo tov. zdravnikom: dr. Krasniku, dr. Komorovskyju in dr. Cebohinu in vsem sestram za lajšanje bolečin za časa bolezni.

Enako se zahvaljujemo oč. gg. duhovnikom za tolažbo v bolezni in spremstvo ob smrti. Zahvaljujemo se sosedom za veliko skrb med boleznijo. — Vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za sočustvovanje z nami ob smrti, za venco in spremstvo na zadnji poti.

Družina KURENT, Trbovlje

Taborniki vabijo

Taborniška organizacija »Rod črnega diamanta« bo imela svoj redni letni občni zbor v četrtek, 7. januarja 1954 v sindikalni dvorani Elektrarne Tr-

bovlje (prillična zgradba pri sodišču).

Vabimo vse prijatelje narave, da se sestanka udeležijo; za članstvo je udeležba obvezna. Odbor

KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA

OKRAJNE ZADRUŽNE ZVEZE

CELJE okolica

ŽELI VSEM DELOVNIM LJUDEM NASE DOMOVINE MNOGO USPEHOV V LETU 1954!

TRGOVSKO PODJETJE

OKRAJNE ZADRUŽNE ZVEZE

CELJE, Aškerčeva ulica 19

Skladiščar

CELJE, telefon 25-38
MESTINJE, telefon Podplat 3a
ŠEMPETER, telefon 19 in 20
SENTJURIJ
ZREČE

Prodajni oddelki:

Semenarna, umetna gnojila, zaščitna sredstva — telefon 21-91
Sadje in zelenjava, kmetijski pridelki in proizvodi, zamenjava oljaric — telefon 22-53
Gradbeni material — telefon 21-91
Mesopromet — telefon 24-38
Prekajevalnica, klobasičarna, mesnica — telefon 24-53
Traktorji, strojne naprave, poljedelski stroji, uvoz in domača proizvodnja — telefon 24-38
Avto park

